

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
24/563 - HEA

Dato
15.02.2024

Vedrørende dok 8:75 S (2023-2024)

Det vises til brev 30. januar 2024 fra Justiskomiteen vedrørende ovennevnte. I brevet bes det om en uttalelse fra Justis- og beredskapsdepartementet i anledning saken.

Det kan først være grunn til å minne om at regler om foreldelse generelt er begrunnet i flere hensyn:

Et hovedhensyn er hensynet til normal avvikling av fordringer, noe samfunnet generelt, men også skyldnere og fordringshavere, vil være tjent med. Normal avvikling av fordringer er bl.a. ressursbesparende for rettsvesenet som slipper å måtte behandle saker om gamle rettsforhold.

Et annet hensyn er å gi fordringshaveren en oppfordring til å kreve oppfyllelse før det er gått for lang tid. Slike hensyn omtales gjerne også som inndrivelseshensynet eller hensynet til klargjøring av rettsforhold.

Et særlig viktig hensyn som begrunner foreldelse, er bevishensynet. Jo lengre tid som går, desto vanskeligere kan det være å skaffe bevis for fordringens eksistens eller bevis for at oppfyllelse har skjedd. Bevis forsvinner og taper også sin verdi ved at hukommelse svikter, vitner dør osv.

Videre kan regler om foreldelse begrunnes med retstekniske og prosessøkonomiske hensyn.

Foreldelse begrunnes dessuten i hensynet til innrettelse: Jo lengre tid som går uten at fordringshaveren gjør kravet sitt gjeldende, desto mer rimelig er det at skyldneren innstiller seg på at det ikke består noen forpliktelse. Foreldelsesreglene vil derfor også ha som formål å verne den part som etter lang tid har innrettet seg. Når skyldneren ikke selv kjenner til sin forpliktelse, har skyldneren heller ingen oppfordring til å gjøre opp for seg. Foreldelsesreglene bidrar derfor til trygghet for ikke å skulle bli møtt med uforutsette krav.

De nevnte hensynene kan gjøre seg gjeldende i ulik grad også for krav mot forvaltningen. Jeg er likevel enig i at staten ikke alltid har det samme behovet for å påberope seg foreldelse som private skyldnere kan ha. Når staten likevel påberoper seg foreldelse, kan det blant annet være av prosessøkonomiske hensyn. Dersom staten for eksempel mener at kravet er grunnløst, vil det kunne være mer hensiktsmessig for begge parter at staten påberoper seg foreldelse enn at man inngir seg på en ressurskrevende sak som uansett ikke vil føre frem. Jeg kan ikke se at det vil være hensiktsmessig at staten ikke skal kunne påberope seg foreldelse i slike tilfeller.

Jeg viser videre til at en klagesak vil kunne reises om en rekke spørsmål, og det vil ikke nødvendigvis være rimelig at fordringen skal bestå mens forvaltningen tar stilling til alle de ulike typer anførsler som kan gjøres gjeldende i en klage. Det kan også reises spørsmål om det er rimelig at det indirekte gis fordeler ved å klage fremfor normale fristavbrytende skritt. Jeg viser dessuten til at en rekke private aktører har ordninger for behandling av klager fra kunder og publikum. Dette kan også være et argument for at offentlige og private skyldnere følger de samme reglene for foreldelse.

Etter min vurdering bør det derfor ikke gjøres lovendringer som foreslått.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
24/563 - HEA

Dato
24.04.2024

Dokument 8:75 S (2023-2024) Representantforslag om endring av lov om foreldelse av fordringer

Jeg viser til brev 16. april 2024 fra Justiskomiteen vedrørende overnevnte sak. I brevet spør komiteen om jeg mener at det kan være grunn til å vurdere «lovendringer som innebærer at erstatningskrav består så lenge kravet er gjenstand for klagebehandling i forvaltningen eller gjenstand for klagebehandling hos privat motpart».

La meg først starte med å gi uttrykk for at jeg har forståelse for at det i enkelte tilfeller kan oppleves som en belastning å måtte gå til søksmål for domstolene før det er avklart om klageren gis medhold i sitt krav om erstatning gjennom en klagesak hos forvaltningen. For klageren og forvaltningen kan det i visse tilfeller oppleves som unødig ressursbruk å behandle samme erstatningskrav i søksmålsform før forvaltningsklagen er avgjort.

Generelt er det også verdt å minne om at foreldelse er en avveining av motstridende hensyn. Foreldelse kan ramme hardt for fordringshaveren, men ivaretar hensynet til skyldneren som kan ha behov for å kunne innrette seg på at et krav ikke blir gjort gjeldende når det skriver seg fra langt tilbake i tid. I den sammenheng må man ha med i betraktningen at både private, bedrifter og staten selv kan være fordringshaver. I en sak for forvaltningen der det offentlige kan ha et krav mot en privat part, kan det virke urimelig for den private skyldneren om klagebehandlingen i seg selv skulle føre til at kravet *ikke* blir foreldet. Motsatt anføres det gjerne at det er urimelig at kravet *blir* foreldet når det er en privat part som er fordringshaver. Jeg legger til grunn at regler om foreldelse som utgangspunkt bør gjelde likt uavhengig av om det offentlige er fordringshaver eller skyldner. Dette kan muligens tilsi at det ikke bør innføres regler som kun imøtekommer private fordringshavere med en klagesak for forvaltningen.

Representantforslaget gjelder kun erstatningskrav. Skal man gjøre en slik lovendring som representantforslaget går ut på, er det etter mitt syn grunn til å vurdere om den bør omfatte også andre typer krav.

Videre er det etter mitt syn behov for å vurdere hva som bør gjelde for klageordninger som er opprettet av private. Som det fremgår av mitt svar til Justiskomiteen 15. februar 2024, kan også private aktører ha ordninger for behandling av klager fra kunder og publikum, og det reiser seg et spørsmål om også slike klageordninger bør omfattes av en eventuell regelendring.

En slik regelendring som er foreslått i representantforslaget, reiser etter dette flere spørsmål. Jeg ser at det kan være grunner til å vurdere en endring av foreldelsesreglene som ivaretar de hensynene som det er vist til i forslaget. Men ut fra det jeg har nevnt foran, er det etter mitt syn behov for å vurdere en eventuell regelendring ut fra en bredere innfallsvinkel enn det ordlyden i representantforslaget går ut på. Slik jeg ser det, bør man eventuelt mer generelt vurdere behovet for lovendringer når det gjelder foreldelse av krav som er gjenstand for klagebehandling hos forvaltningen eller hos en privat motpart.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur